

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 vtrum liceat vendere ea, quæ sunt spiritualibus annexa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

ARTICVLVS IIII.

Utrum sit licitum pecuniam accipere pro his que sunt spiritualibus annexa.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, qd licitum sit pecuniam accipere p his, que sunt spiritualibus annexa. Omnia n. temporalia videtur spiritualibus esse annexa, quia temporalia sunt propter spiritualia querenda. Si ergo non licet vendere ea, que sunt spiritualibus annexa, nihil temporale vendere licebit, qd patet esse falsum.

¶ 2. Preter. Nihil videtur magis esse spiritualibus annexum, quam uasa consecrata: sed calicem licet vendere pro redemptione captiuorum, ut Ambr. dicit. ergo licitum est uendere ea, que sunt spiritualibus annexa. ¶ 3. Preter. Spiritualibus annexa dicuntur ius sepulture, ius patronatus, & ius primogenituræ secundum antiquos, quia primogeniti ante legem sacerdotis officio fungebantur, & etiam ius accipiendi decimas: sed Abraham emit ab Ephron speluncam duplicem in sepultura, ut habetur Gene. 23. Iacob autem emit ab Esau ius primogenituræ, ut habetur Gen. 25. Ius et patronatus transit cum re uendita, & in feudum conceditur: decime etiam concessæ sunt quibusdam militibus, & redimi possunt: prelati etiam interdum retinent sibi ad tempus fructus prebendarum, quas cõseruit, cum tñ prebendæ sunt spiritualibus annexæ. ergo licet emere, & vendere ea, que sunt spiritualibus annexa.

SED CONTRA est, qd dicitur P. schalis Papa, & habetur i. q. 3. ca. Si quis obicit. Quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alteri prouenit, neutrum in uenditū dere linquit. Nullus ergo emit Ecclesiā, vel pbendam, vel aliqd ecclesiasticū. Respon. Dicendum, qd aliquid potest esse annexum spiritualibus dupliciter. Vno modo, sicut ex spiritualibus dependens, sicut habere beneficium ecclesiasticum, dicitur spiritualibus annexum, quia non competit nisi habenti officium clericale: vñ horum nullo modo possunt esse sine spiritualibus. Et propter hoc, ea nullo modo vendere licet, quia eis uenditis intelliguntur, et spiritualia venditioni subiacent. Quedam autem sunt annexa spiritualibus, in quantum ad spiritualia ordinantur: sicut ius patronatus, quod ordinatur ad presentandum clericos ad ecclesiastica beneficia, & uasa sacra, que ordinantur ad sacramentorum uisum: unde hmoi non pre-suppo-

nut spiritualia, sed magis ea ordine temporis precedunt. Et ideo aliquo modo uendi possunt, non aut in quantum sunt spiritualibus annexa.

AD PRIMVM ergo dicendum, qd omnia temporalia annexa sunt spiritualibus, sicut fini. Et ideo ipsa quidem temporalia vendere licet, sed ordo eorum ad spiritualia sub uenditione cadere non debet.

AD SECVDVM dicendum, qd et uasa sacra sunt spiritualibus annexa, sicut fini; & ideo eorum consecratio uendi non debet. Tamen pro necessitate Ecclesiæ & pauperum, materia eorum uendi potest, dummodo præmissa oratione prius confringantur: quia post consecrationem non intelliguntur esse uasa sacra, sed purum metallum. Vnde si ex eadem materia similia uasa iterum integrarentur, indigerent iterum consecrari.

AD TERTIVM dicendum, quod spelunca duplex, quæ Abraham emit in sepulturam, non habetur qd erat terra consecrata ad sepeliendum: & ideo licebat Abraham terram illam emere ad usum sepulture, ut ibi institueret sepulcrum: sicut etiam nunc licet emere aliquam agrum communem ad institendum ibi ceterum, uel etiam Ecclesiā. Tamen quia apud gentes loca sepulture deputata, religiose reputantur, si Ephron pro loco sepulture intendit pretium accipere, peccauit uendens, licet Abraham non peccauerit emens: quia non intendebat emere nisi terram communem. Licet. n. etiam nunc terram, ubi quondam fuit Ecclesiā, uendere, aut emere in casu necessitatis, sicut & de materia sacrorum uasorum dictum est. Vel excusatur Abraham, quia in hoc redemit suam uexationem. Quamuis enim Ephron gratis ei sepulturam offerret, perpendit tamen Abraham, qd gratis recipere sine eius offensa non posset. Ius autem primogenituræ debebatur Iacob ex diuina electione, secundum illud Malach. Iacob dilexi, Esau autem odio habui: Et ideo Esau peccauit, primogenita vendens: Iacob autem non peccauit emendo, quia intelligitur suam uexationem redemisse. Ius autem patronatus per se uendi non potest, nec in feudum dari, sed transit cum uilla, que uenditur, uel conceditur. Ius autem spirituale accipiendi decimas non conceditur laicis, sed tantummodo res temporales, que nomine decimæ dantur, ut supra dictum est. Circa colationem uero beneficiorum sciendum est, quod si episcopus ante quam beneficium alicui conferat,

uoluerit suam uexationem illo tempore, quo commode possit uti iniquitate alterius ad sui iuris consecutionem. Vnde licet Esau peccauerit, ut non solum litera dicit, sed Apol. ad Heb. 12. dicens, Ne quis fornicator, aut prophanus ut Esau qui propter unam escam uendit primitiuam: Iacob tamen excusatur, & primo ab inhumanitate, tum quia Esau non necessitatis, sed delectationis causa motus uidetur: tum quia prudentis uiri est, negare aliquid occupatori iuris sui, quando sperat ex huiusmodi negatione rehabere quod suum est. Secundo, excusatur ab inactione ad peccatum, non minus quam offerens pecuniam occupatori sui beneficii ecclesiastici. Non est enim hoc inducere ad peccatum, sed non solum parato, uerum actualiter peccanti detinendo maius offerre redemptionem secundum ueritatem, quamuis secundum modum loquendi, & secundum intentionem alterius sit aliud. Vnde dicitur Iacob, Vende mihi primogenita, sensus erat, Da mihi primogenita, que in ueritate sunt mea, ex quo non uis gratis dare, offero prandium &c.

In hoc enim sensu intelliguntur omnes redemptiones uexationum. Inueniuntur namque in qualibet redemptione duo. Alterum licitum, quod petit redemptor, puta a, dari sibi uicam, libertatem, ius, beneficium &c. Alterum, iniquum, quod non petit, sed patitur redemptor, quamuis per modum petentis se habeat: quia offert materiam illius iniquitatis parato ad iniquitatem illam uel maiorem, uel forte non minorem, quam sit acceptio pretii. Non enim qui redimit fratrem, aut filium a latrone, petit ut accipiat latro tantum pecuniam, quasi hoc uolens, sed offert pecuniam patiens, ut latro illam accipiat, qui paratus

¶ 2. Preter. Nihil videtur magis esse spiritualibus annexum, quam uasa consecrata: sed calicem licet vendere pro redemptione captiuorum, ut Ambr. dicit. ergo licitum est uendere ea, que sunt spiritualibus annexa.

¶ 3. Preter. Spiritualibus annexa dicuntur ius sepulture, ius patronatus, & ius primogenituræ secundum antiquos, quia primogeniti ante legem sacerdotis officio fungebantur, & etiam ius accipiendi decimas: sed Abraham emit ab Ephron speluncam duplicem in sepultura, ut habetur Gene. 23. Iacob autem emit ab Esau ius primogenituræ, ut habetur Gen. 25. Ius et patronatus transit cum re uendita, & in feudum conceditur: decime etiam concessæ sunt quibusdam militibus, & redimi possunt: prelati etiam interdum retinent sibi ad tempus fructus prebendarum, quas cõseruit, cum tñ prebendæ sunt spiritualibus annexæ. ergo licet emere, & vendere ea, que sunt spiritualibus annexa.

SED CONTRA est, qd dicitur P. schalis Papa, & habetur i. q. 3. ca. Si quis obicit. Quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alteri prouenit, neutrum in uenditū dere linquit. Nullus ergo emit Ecclesiā, vel pbendam, vel aliqd ecclesiasticū. Respon. Dicendum, qd aliquid potest esse annexum spiritualibus dupliciter. Vno modo, sicut ex spiritualibus dependens, sicut habere beneficium ecclesiasticum, dicitur spiritualibus annexum, quia non competit nisi habenti officium clericale: vñ horum nullo modo possunt esse sine spiritualibus. Et propter hoc, ea nullo modo vendere licet, quia eis uenditis intelliguntur, et spiritualia venditioni subiacent. Quedam autem sunt annexa spiritualibus, in quantum ad spiritualia ordinantur: sicut ius patronatus, quod ordinatur ad presentandum clericos ad ecclesiastica beneficia, & uasa sacra, que ordinantur ad sacramentorum uisum: unde hmoi non pre-suppo-

Secunda Secundæ. S. Thomæ.

II 3 paratus

paratur est detinere hominum, & sic de alijs. Non induit ergo Jacob Elau ad peccandum, qui secum rem occupator erat primogenituræ, & sic erat vexator, & tenebatur renuntiare, quia tenebatur obedi re diuine ordinationi de iure primogenituræ: sed ipse Elau occasionem peccandi ex verbis Jacob accepit. Nec obstat si dicatur, quod Elau credebat primogenita esse sua incens diuine ordinationi s q Jacob sciebat, vt cre ditur, quoniam etiã si sciuisset Elau diuinam ordinationem, non propterea cessisset, sed in aucupatione persequeretur, vt patet ex eo, quod cogitã post paterna ordinatione, de eadẽ re, dixit. Veniẽ dies lucus patris mei, & interficiã Jacob, Gene. 27. Licuit ergo redimere vexationẽ suã ab ignorante tãtõ magis, quantõ minus peccandi occasio nem accipit ignorã se possidere alienum, quã sciens.

4. dist. 35. q. 3. ar. 3. l. 1. cap. 57. in princ.

¶ Super Questioni centesima Articuli quintum.

¶ In art. 3. in respon sione ad 3. dubium occurrit. An preces beneficii cum cura animarum pro ipso petente, sint preces pro indigno. Et est ratio dubij diuersitas opinionum.

¶ Ad hoc, licet diuersi diuersa scripserint, vt habes a do mi no Ioanne de Turrecremata super Decr. in q. 7. c. Ordinationes. in ar. 3. totã tamẽ ambiguitas ad hoc deducitur, An. s. in hu iusmodi petitione in terueniat præstiorionis vitium, ita quod si præsumptio interuenit in petẽdo, preces sint pro indigno. Si non interuenit præsumptio in petẽdo, preces, p seipso alias digno, non sunt pro indigno. Et hoc satis in litera insinuat, cum dicit, Ex ipsa præsumptione redditur indignus. An autẽ petitiõ ipsa simpliciter vel regulariter præsumptio sit, uidentum est. Et sic summarie dicenda occur

Habetur i. q. 3. ca. Saluator, ante medium.

Art. 2. huius quæst.

ob aliquam causam ordinaverit aliquid subtrahendum de fructibus beneficii conferendi, & in pius usus expendendum, non est illicitum. Si verò ab eo cui beneficiũ confert, requirit aliquid sibi exhiberi de fructibus illius beneficii, idẽ est ac si aliqd munus ab eo exigeret, & non caret vitio simoniæ.

ARTICVLVS V.

¶ Vtrum liceat spiritualia dare pro munere quod est ab obsequio, uel a lingua.

AD QUINTVM sic proceditur. ¶ Vñ, qd liceat spiritualia dare pro munere, quod est ab obsequio, uel a lingua. Dicitur. n. Greg. in registro. Ecclesiasticis utilitatibus seruientes ecclesiastica dignũ est remuneratiõẽ gaudere: sed deseruire ecclesiasticis utilitatibus pertinet ad munus ab obsequio. ergo vñ quod licitũ sit pro obsequio accipere ecclesiastica beneficia largiri. ¶ 2 Præt. Sicut carnalis vñ esse in tentio, si quis alicui det beneficiũ ecclesiasticũ pro suscepto beneficio, ita etiã si quis det inuitu cõsanguinitatis: sed hoc nõ videt esse simoniacũ, quia nõ est ibi emptio & uenditio. ergo nec primũ. ¶ 3 Præt. Id quod solum ad preces alicuius fit, gratis fieri videt: & ita non videtur locum habere simonia, quã in emptione, vel venditione consistit: sed munus a lingua intelligit, si quis ad preces alicuius ecclesiasticũ beneficiũ conferat. ergo hoc nõ est simoniacũ. ¶ 4 Præt. Hypocritæ spiritualia opera faciunt vt laudem humanam consequantur, quã ad munus linguæ pertinere uidentur: nec tamen hypocritæ dicuntur simoniaci. non ergo per munus a lingua simonia contrahitur.

¶ Sed contra est, qd vñ rbanus Papa dicit. Quisquis res ecclesiasticas nõ ad quod institutæ sunt, sed ad ppria lucra munere liget uel obsequij, uel pecuniæ largit, uel adipiscitur, simoniacus est.

RESPON. Dicendũ, qd sicut supra dictũ est, nomine pecuniæ intelligitur cuiuscũq; pretiũ, qd pecunia mēsurari potest. Manifestũ est autẽ qd obsequiũ hominis ad aliquam utilitatẽ ordinatur, quã potest pretio pecuniæ estimari: vnde pecuniaria mercede ministri cõducuntur. Et ideo idẽ est, quod aliquis det rem spirituale pro aliquo obsequio tẽporali exhibito, uel exhibẽdo, ac si daret pro pecunia data vel pmissa, quã illud obsequiũ estimari posset. Similiter et qd aliquis satisfaciat precibus

alicuius ad tẽporalem gratiã querendam, ordinatur ad aliquã utilitatẽ, quã potest pecuniæ pretio estimari. Et ideo sicut cõtrahitur simonia accipiendo pecuniã, vel quamlibet aliam rem exteriõrẽ, quod pertinet ad munus a lingua: ita etiam contrahitur per munus a lingua, uel ab obsequio.

AD PRIMVM ergo dicendũ, qd si alicui clericus alicui plato impendat obsequium honestũ ad spiritualia ordinatũ, pura, ad Ecclesiæ utilitatẽ, vel ministrorũ eius auxiliũ, ex ipsa deuotione obsequij redditur dignus Ecclesiastico beneficio, sicut & poterit alia bona opera: vnde non intelligitur esse munus ab obsequio, & in hoc casu loquitur Grego. Si verò sit inhonestum obsequiũ, uel ad carnalia ordinatum, pura, quia seruiuit praelato ad utilitatẽ cõsanguineorum suorum, uel patrimonij sui, uel aliquid hu iusmodi, erit munus ab obsequio, & est simoniacum.

AD SECVNDVM dicendũ, quod si alicuius aliquid spirituale alicui conferat gratis propter cõsanguinitatẽ, uel quamcũque carnalem affectionem, est quod illicite & carnalis collatio, non tamen simoniaca: quia nihil ibi accipitur. Vnde hoc non pertinet ad contractum emptionis & venditionis, in quo fundatur simonia. Si tamen aliquis dat beneficiũ ecclesiasticũ alicui hoc pacto, ut intentionẽ, vt cõuide suis cõsanguineis prouideat, est manifesta simonia.

AD TERTIVM dicendũ, quod munus a lingua dicitur uel ipsa laus pertinens ad fauorẽ humanum, qui sub pretio cadit, uel de preces, ex quibus acquiritur fauor humanus, uel contrariũ euitũ: & ideo si aliquis principaliter ad hoc intendit, simoniam committit. Videtur autem hoc principeliter intendere, qui preces pro indigno porrectas exaudit: vnde ipsum factum non est simoniacum. Si autẽ preces pro digno porrigatur, ipsi factũ nõ est simonia: quia subest debita causa, ex qua illi, pro quo preces porriguntur, spiritualia aliquid conferuntur: tamen potest esse simonia in intentione, si non attendatur ad dignitatẽ personæ, sed ad fauorẽ humanum. Si verò aliquis pro se ipso ipsa præsumptione redditur indignus: & sic preces sunt pro indigno. Licite tamẽ potest esse aliquis, si in dignis, pro se beneficiũ ecclesiasticũ petere sine cura animarum